

ბ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს				
თვე	მან.	კ	მან.	კ
12	10	6	6	6
11	9 50	5	5	5 50
10	8 75	4	4	4 75
9	8	3	3	3 50
8	7 25	2	2	2 75
7	6 50	1	1	1 50

ივერიის

თის დასავლეთად და კერძო განცხადებამ
 დასრულდა მიწისმოპოვების ოქმიონ რედაქცი
 სისაი ში, ავსტრალიის ქვეყნის, გარანტირ
 იხვის დაპირდაპირი, ოპი. გრუნდისკისხელის სახ
 ალის სტრუკტურის განმარტებული საზოგად
 ინს. სტრუქტურის, საზოგად-საზოგადი მან
 განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრუ
 კონი რეა გეოგრაფი.

1877—1893

ს ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს და ს ა ლ ი ტ ვ რ ა ტ ი ყ რ ა გ ა ზ ე თ ი

1877—1893

„ივერიის“

გამოდის 1893 წელს იმევე შრომარბობით, როგორც აქამდე.
 ვინაი დასრულდა დანიშნული ბაზათი ამ 1893 წლისათვის, მიჰმარათოს:
ბაზათის: ა) თითონ რედაქციის, ნიკოლოზის ქუჩაზედ, ვინაი ცოცხლი
 ძველის პირდაპირ, თავ. გრუნდისკისხელის სახელში, № 21; ბ) „ქართველთა-
 შორის წყარო-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების“ კანცელარიის, სა-
 სახლის ქუჩაზედ, თავდაზნაურთა საიდუმლო-მამული ბანკის ქარავისის, ვა-
 ლერეთისაში.

ტფილისის გარე მისიონერები უნდა დახმარონ საქეთი შედეგის ადრეით:
თიფლის. В редакцию грузинской газеты „ИВЕРΙΑ“.
 რედაქცია ამისათვის განსჯის, რომ თუ გაცემის გაცემის გამო მსკე-
 ხის მუგუდო აქვს მართა იმ ხელის-მომწერთა წინაშე, ვინც გაცემის ფულს
 პირდაპირ რედაქციაში და ან წყარო-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების
 განცხადებაში წამოადგენს, ანუ გამოცხადებს.

წილკვილის თვლები

თვლები ხორბლის წმინდა დასაფუძვლად,
 ქართულ რედაქციის იქნება.
ბარბინი (წყლის ამოკეცანი) და ნავთობ
 მომუშავე მანქანები „სლავა“ (დიდება).
В. В. Жуковский С.-Петербург
 10, рота, 16.

1894 წლის იანვარიდან

გამოვა ყოველ თვეური ქართული ქვერნალი

„მოკაბე“

შემდეგის პროგრამით:

- I სატყეა გაზმულია მწერლობა ორგანიზაცია და ნათარგმნი რუსულიდან და უცხო კუბიდან: რომანტი, მოთხრობა, ამბები, ლექსები, პოეზია, დრამა-ტრედი თხზულებანი და სხვადასხვა სიტყვარების წარმოება.
- II ისტორია, გეოგრაფია, არქეოლოგია, ბიოგრაფია შესანიშნავი კაცებისა, საერთო მუშაობა, მართლმსაჯულება, შესანიშნავი სამკურნო პრაქტიკა
- III სასოფლო მეურნეობა: სასოფლო მეურნეობისა და მრეწველობის შესახებ სტატეტიკა და კორესპონდენცია
- IV გრამატიკა და ბაიბლიკალიტი ქართული, რუსული და უცხოეთის სალიტერატურო და სამეცნიერო თხზულებათა შესახებ.
- V ქრინიკა: სხვადასხვა ამბები მანუარს და უცხო ქვეყნების ცხოვრებიდან.
- VI ანაბეგა.
- VII განცხადება.

უახლესი შრომების ბაზათი:

ერთის წელით—10 მან., ექვსის თვით—6 მ., სამის თვით—4 მ.
 ქვერნალი მონაწილეობას მიიღებს:

- ავაი, ნ. ავალაშვილი, არაგვისპირელი (სვედლანდში), ი. ბაქრაძე, კ. ბაქრაძე, ბა-
 ჩანა (სვედლანდში), ე. გაბაშვილი, ი. გვაგაშვილი, დან-იავა (სვედლანდში), დეტუ
 მგვრო (სვედლანდში), დი. ერისთავი, ვაგ-ფაშვილი (სვედლანდში), გრ. ვოლს-
 კი, თავისუფალი სვანი (სვედლანდში), ექ. თავაშვილი, გ. იოსელიანი, დ. კარი-
 შვილი, კირ. ლორთქიფანიძე, გ. შილაშვილი (სვედლანდში), პრაფესორი ნ. შარტი,
 სოფ. შალაბლიშვილი, მეფულ (სვედლანდში), შალაბა (სვედლანდში), პრაფესორი პ.
 მელიქიშვილი, ი. ნიკოლაძე, ნ. ნიკოლაძე, მ. მელიქი (სვედლანდში), ა. ნაწილაშვილი, ი. ნი-
 კოლაშვილი, ნ. ნიკოლაძე, კ. ნიკოლაშვილი, ნ. ურბნელი (სვედლანდში), ი. ფრანკი, ა. ფრანკი
 (სვედლანდში), ან. ფურცელაძე, ს. ლომიანი, მ. ყიფიანი, ს. ყიფიანი, გრ. ყიფიანი,
 ი. ჩიქოვანი, ანდო (სვედლანდში), ანან. წერეთლისი, ვ. წერეთელი, ილ. ბაქრაძე, ა.
 ბეჟინაძე, ა. ნაწილაშვილი, მ. ხელთუფალიშვილი, ი. ხანელი (სვედლანდში), გ. ხუდა-
 დოვი, ს. ხუნდაძე, ა. ჯაბადარი, ი. ჯაბადარი, მ. ჯაბადარი და სხვანი.

სხელის მოწვევას მიიღებს თათ რედაქციაში, რომელიც უნდა მაქმართოს. შე-
 მდეგის ადრეით: თიფის. В редакцию грузинского журнала „Мо-
 амбе“.

ქვერნალი დასაბუთებულია წერილები და სტატეტიკის რედაქციის სახელობაზე უნდა გამო-
 იკვეთოს, მიღებული ხელნაწილები, თუ სტატეტიკის მოთხოვნა, ან შემოკლებული და ან
 შესწორებული იქნება. ხელნაწილები, რომლებიც არ დაბეჭდვას, პატრონებსა რედაქცი-
 აში უნდა მოიპოვონ ერთის თვის განმავლობაში; მერე კი ველარ მოხსნის რედაქციაში.
 არავითარი მიწერ-მოწერის დაუბეჭდელი ხელნაწილების შესახებ რედაქცია არა ჰქონილობს.

წინასწარ მოხდა რედაქციისთვის შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-შემდეგს
 გარდა, პირველ საათიდან სამ საათამდე ნაშუადღევს.
 რედაქცია იმყოფება ლორის-მელაქიას ქუჩაზე, № 13. ადრესი ტელეგრა-
 მებისათვის: თიფის, Редакция „Моамбе“.

რედაქტორი გამომცემელი
 ალექსანდრე ბუნიო ნიკოლაშვილი

ქართული თეატრი
 ოთხშაბათს, 27 ოქტომბერს,
 ქართულ დრამატულ საზოგადოების და-
 სის შიგნ
 კ. დ. ყიფიანის მიწაწერილობით
 წარმოდგენილი იქნება:
 შარდლად ასადა პაეს

ლ ა ნ დ ი

დრამატული ზღაპარი 5 მოქ. და 6
 სურათად გერმანულიდან გაღმობით.
 ე. ლაზარიაშვილის-მხრით.

მონაწილეობას მიიღებს: ქ. ავა-
 ლიშვილისა, მაქსიმისა, ნემირიძის-
 სა, ჩერქეზიშვილისა და სხვ. ბბ. აბა-
 შიძე, ყიფიანი, გუნიანი, სვიმონიძე,
 გელდენვიცი და სხ.

ადგილებს ფასი ჩვეულებრივად
 დასაწყისი 7/1 საათზედ

ფილიისი, 27 ოქტომბერი.

აქამდე ევროპაშიც-გი დიდი კე-
 მათი და ბასია გამოწვეული იმის
 გამო, თუ როგორ უნდა იყოს სა-
 ზღაპრო მოწოდებით და რა გვა-
 რად უნდა გავიხსენოთ დამწამებელ
 ის სასჯელი, რომელიც კანონის
 მიერ სჯის გადაწყვეტილი.
 მეტრამეტე საუკუნეში უკე-
 ლა ამ საქმის მკადნიერი იმ აზ-
 რისანი იყვნენ, რომ ბრალდებ-
 ბული უნდა დასაჯოს, ჯერ
 ერთი, თავისუფლების მოკლებით
 და, მეორეც, საპატიმროებში ცხო-
 ვრება, გავრცელებული-გი არა, შე-
 ვიწროებული უნდა ჰქონდეს, რომ
 იტრანოს სიმწვავე სასჯელისა და
 სასჯელი მისი დასაშუალები მო-
 მნაინებელი იყოს.

ამ თვითი უკრებდნენ სას-
 ჯადს და ბრალდებულთ ციხეს
 და ზნელს, დიდად უსუფობა სა-
 პატიმროებში რამდენსავე წელით
 ამწყვედებდნენ, სადაც პატიმარი ან
 სწულდებოდა და ესაღმებოდა ამ
 წინა-სოფელს, ან, შემთხვევით
 დასაშუალები ჩამდენი, ავსტრალია
 შორის ყოფილს გამო ზნობით
 უფრო იტრებოდა, ხასიათით უკე-
 თურდებოდა და უკანასკნელს შერე-
 ჩინელს ადამიანობასაც ჰკარგავ-
 ებ. ამ გარემოების კიდევ ის ერთ-
 თვობა, რომ უსაქმოდ რამდენსავე
 წელით დასტავებული ბრალდებ-
 ბული, მუქთა-ჭმობად გადაქცეული,
 ეწვევად მუქთს ცხოვრებას და იქი-
 ვდაც გამოავლის დროსაც, შრომაში
 უსულიად გადარჩეული, ვერავი-
 თარს ხელ-საქმეს ვერ ეკიდებოდა,
 ზარმაცობად და იძულებული იყო
 ცხოვრების სასარის მოსაპოვებ-
 ლად ისე ადვილის საშუალები-
 სათვის მიემართა. ეს ადვილი სა-
 შუალები კიდევ ის იყო, რომ სცდი-
 ლობდა სხვისი თვითი და მონა-
 გარი მიუთვისებინა მოტყუებით
 თუ ძალ-მომარეობით, ექრუნდა,
 ევაზუნდა და საზრდო ემეზუნა.
 აი, ამ გარემოებაში მიიქცია უკ-
 რადებუა ევროპის სწავლულთა,

რომელითაც დიწყეს დრტვივად და
 ჩივლი, რომ საპატიმრო ავსა-
 კობის სასწავლებლად და ზნე-
 ბის სიწმინდრის ბუნებად არის გა-
 დაბეჭეული და ამ სენს წამალი რამ
 უნდა მოეძებნოს, ამ ნაყლს ავი-
 ლება უნდა როგორმე, და ათას
 გვარს დონესაც ასახელებდნენ სა-
 პატიმროს განსაკარებლად და
 განსაუჯრებლად.

ამ მეტრამეტე საუკუნეში თით-
 ქმის ეველს იმ აზრს დადგა, რომ
 საპატიმროს ზნობის გამაწოდებ-
 ბული ხასიათი უნდა ჰქონდეს, იგი
 მართა ტანჯვასა და წამებას-გი არ
 უნდა სცდილობდეს დამწამებისა,
 არამედ იმას, რომ დანაშაულის ჩა-
 მდენს განუსუტავთა გული და
 გონება, შეგნებინოს თავისი და-
 ნაშაულის სისაბეჭე, ვაზრამცე-
 ბულისა და საზრდოს ხელის გა-
 უნძრევლად მოპოვებას ჩვეულ
 შრომა და საქმე შეუვაროს, აიუ-
 შავისა და ისეთი რამ ხელთა შე-
 ასწავლოს, რომ სასჯელიც გადა-
 ხდის და საპატიმროდან განთა-
 ვიწყოების შემდეგ პატიმარს მუ-
 შად გადაქცევა შეეძლოს, ცოდნის
 ჰქონდეს ღრუბის მოპოვებისა და
 საზოგადოებას ისევე მეტ ბარვად
 არ ავიდოს, იძულებული არ შე-
 იქნეს ისევე ქურდობასა და ავსა-
 კობის გაკვეთს საზრდოს მოსაპო-
 ვებლად.

ამ კეთილმა აზრმა თანდათან
 ეფესვი გვიდა საზოგადოებისა და
 მთავრობის გულსა და გონებაში
 და ესეღ ევროპაში ერთი და ორი
 არ მოიძებნება ისეთი საპატიმრო,
 სადაც პატიმრებს ათას გვარს ხე-
 ლობას ასწავლიან, ამუშავებენ და
 ნამუშავარის მონაგარის რაოდენ-
 სამე ნაწილს თითონ იმსვე უნახა-
 ვენ. რადესაც საპატიმროში ყო-
 ფისი ვიდას ათავებს, პატიმარს ამ
 შრომებშილს ფულს აძლევენ და
 ამის საშუალებით დონე შესწევს
 შირველს ხანს ცხოვრებაში შეი-
 დროს, ვიდრე საქმესა და სამუშაოს
 მოსძებნიდეს რასმე. ამ საპატი-
 მროებში ერთს ხანს ისე გაძლიერ-
 და და განვითარდა სხვადასხვა
 ხელობა და წარმოება, რომ დიდი
 ადებ-მოცემობა ჰქონდა საპატი-
 მროებს და ზოგიერთმა ხელობებ-
 მს საფარავთში მთავრობას სარ-
 ვარიც-გი მიართვეს, რომ საპატი-
 მრო ღრუბას გვიჭრის, საშუაის
 გვართმევსო. ერთი მწერალი ამ-
 ბობს: პატიმარნი ისე მიეჩვივნენ
 შრომასა და მუშაობას, რომ რა-
 დესაც დასაშავდნენ რასმე, საპა-
 ტიმროს უფროსი მუშაობის ნებსა
 ადარ აძლედა და ამით პატიმრე-
 ბი დიდად შესწავლბოდადნენ ხოლ-
 მეო.

ასეთი აზრმა საპატიმროს და-
 ნიშნულების შესახებ ამ ბოლოს
 დროს რუსეთშიც მოიკიდა ფეხი
 და ამ ყამად სცდილობენ სხვა-
 სხვა ხელობა და წარმოება შეი-
 დონ საპატიმროებში და შრომა,

საქმე შეაყვარონ სასჯელი და
 ბული, ცხოვრების ბარობისა და
 სწორე გზადგან ათასის შემთხვე-
 ვისა გამო გადამცდართ. ამიტომ,
 რასავიგრველი, სიამოვნებით უნდა
 ადვინიდონ ის ამბავი, რომელიც
 ამას წინად იყო დაბეჭდილი ჩვენს
 გაზეთებში და რომელიც გვაუწ-
 ეებს, რომ ტფილისის საპატიმროს
 მთავრობას სტამბა გაუმართავს,
 სადაც პატიმარნი აწყოლებ და ჰბე-
 ჭდავენ ათას გვარს წიგნსა და წი-
 გნავებს. ამ ყამად, როგორც გვი-
 ამბეს, ოც-და-ათამდე პატიმარი
 სწავლობს ასოთ-ამწყობლობას
 მცოდნე კაცთა ხელმძღვანელობით
 და საპატიმროს დიდ-ძალი საბე-
 შავი და საქმეც უმადის სხვა-და-
 სხვა დაწესებულებისაგან. უკვე უწ-
 ეთან მკითხველებმა განკარგულბა
 გუბერნატორისა, რომ ამ საპატი-
 მროს სტამბაში იმეჭვებოდადნენ ამი-
 ცირადგან საგუბერნიო მმართვე-
 ლობის ეველად ვითრები და სა-
 ზღაპრო ქადაგებობა. როგორც
 შეგიტყუთ, საპატიმროს მთავრო-
 ბის საქმის ასე კეთილად წარმარ-
 თვისა გამო უკვე გამოუწერის
 მსწრაფლ-მეჭვავი მანქანა, რა-
 მელიც ამ ნოემბერში დაიწყებს
 მუშაობას.

სიამოვნებით ვეგებებით ამ ამ-
 ბავს, რადგან, ვითრებობ, შრომა
 ადამიანის განმსუტუებელია ზნე-
 ობობით და გონებით და უმისოდ
 ამ ქვეყნად სოციალწე ყოველად
 უსაგნო და უზრო არსებობა იქ-
 ნებობდა. უკმაობა, ერთის ანდაზისა
 არ იყოს, დედას ყოველის ბოწე-
 რებისა; შრომაა ერთადერთი სა-
 ძირკველი არა თუ კეთილდევობისა,
 არამედ კერძო და საზოგადო-
 ვაებებზე უდენიერებისაც-კი. მარ-
 ტო ოდენ შრომით-და მოპოვებს
 ადამიანი ჯან-სადაბობს და თავი-
 სის თავის მაღლიერობას. საპატი-
 მროში შემოადებული შრომა პა-
 ტიმარს პატიმრობის ვდას ადვი-
 ლად გაატრებინებს, შეძლების
 მისცემს ეს დრო თავისთვისაც სა-
 სიკეთოდ გამოიყენოს და სხვი-
 სათვისაც, შრომა ავსუსავსებებს
 ადამიანს ცუდს მიდრეკილებას,
 ავსთილობობლებს ბიძს გონებას
 და მიმართულებას და იგი უფრო
 ჯილდოა ადამიანისთვის, ვიდრე
 სასჯელი.

ახალი ამბავი

* * * უმაღლესად ნაბრძანებია, რომ
 ამიერიდან, დროებით, ავსაკობის
 მოსპობად საავსაჰო განსასამარ-
 ლებელი საქმენი ამიერ-კავსისის მხა-
 რისა და სტარობოლის გუბერნიისა,
 თუ დანაშაული ჩადენილია ადვი-
 მობრივ მცხოვრებთა მიერ, სარწმუ-
 ნოებისა, წოდებისა და ერთგნების

მიუხედავად, მიგრემოს კავკასიის მო-
ვარ-მართებელს და იმის ნებ
იყოს დამოკიდებული ასეთ სანა-
საზოგადო სასამართლოდგან სწ-
რო სასამართლოში გადაცემა, რა-
დამნაშავენი იმინარობის დროის კ-
ნონებით იქნენ განსამართლებულ-
ნი, და მასვე მიერდოს ამ სასამარ-
ლოს განაჩენთა დამტკიცება. მთავარ-
მართებლის ნებზედ იქნებოდა სხვათა
შორის დამოკიდებული ასეთის სასა-
მართლოს გადაცემა ვახუანი, გან-
ზრახ კაცის-მკვლელობის ჩამდენნი,
ძალ-მომრეგობით ხალხის მმარკვიანი,
სახლების დროებითი წარმომადგენ-
ნი, ამოხების მომდენნი და ისინი, რომე-
ლნიც მთავრობის მიხედვით შეიარა-
ღებულნი გაუწყვენ წინააღმდეგობას.

* დღეს ქართული დასი წარმოად-
გენს ახალ პიესას, „ლანდს“, ნ სუ-
რათთან დრამატულ ზღაპარს. წარ-
მოდგენაში მონაწილეობას სწავლ-
კ. დ. ყიფიანი, მთელი დასი და ქა-
რთული ბორი.

* „ლანდი“ ფერის მზავისი პიესა,
განმორბევილია გერმანულიდან
თითქმის ყველა ევროპიულ ენაზედ
და ყველგან, სადაც-კი წარმოდგე-
ნითა, საზოგადოებას ძლიერ მოსწო-
ნება. ამ გვარი პიესა ქართულს
სცენაზედ ჯერ არ წარმოდგენილია
და ეს პიესა „ლანდი“ თხოუ-
ლობს დიდ მოხატუბას, სცენის მო-
წყობას, კარგს და ღიღის ხარჯს. სა-
სურველია, რომ ჩვენს საზოგა-
დოება ბოლოად დაესწროს ამ წარ-
მოდგენას და ამით მხარი მისცეს
ქართულ დრამატულ საზოგადოების
ადმინისტრაციას, რომ ეს პირველი
ცდა უკანასკნელად არ დარჩეს.

* სპარსეთის ისტორიკოსს ისკა-
ნდერ მუნჯეს საქართველოს შესახებ
ბევრი ცნობები აქვს თავის ისტორი-
ულს ნაწერებში მოქცეული. ესლა
ჩვენ გვიხიბვს ერთი ბერძნული მა-
ზილიანთა საპატრიარქო გვითხრობს,
რომელმაც კარგად იცის არაბული, ოსმა-
ლური, სპარსული, თათრული და
ქართული ენა, რომ გამოეცხადათ,
თუ ამ ისტორიის გვერდითარნი ვისმეს
მოეძებნება სპარსულს ენაზედ, ეს
წიგნი გაყიდვით თუ არა, დროებით
თხოვნი მანძილ დავითიანს, ვიდრე
ქართულად გადმოთარგმნათ.

* ქართველთა შორის ამ საუკუ-
ნეში ერთად დავარდა ჩუქურთმის და
კანკელის ხელობა, ამის მიუხედავ
ხელოვნური მხატვრობაც ხატებისა,
ძველად-ბი ეს ხელობანი საქართვე-
ლოში მარწყინადად, ესლა-კი ერთი
ოსტატი იყო მანი. ნ. გიგოური და
ისიც ამ 10 წლის წინად გარდაი-
ცვალა. ახლა გამოვლდა ერთი ქარ-
თველი ახალგაზრდა კაცი, გროგოლი
ზაზიაშვილი, რომელმაც ამ ათის
წლის განმავლობაში გვიანად შე-
ისწავლა ჩუქურთმის და კანკელის
ხელობა და ამასთანავე ხატების ხა-
ტვა. ამ ყმაწვილ კაცს თავისი ხელო-
ნის ცოდნის გამო ყოველად სამღვდ-
ლოს სტრასკოპოზისაგან მოწოდება აქვს
და სხვათა სამღვდლოაგანაც, ღღეს
ეს ყმაწვილი კაცი ვერაღის წამლე-
ბითა შატავს განსვენებულ დიმიტრი
ყიფიანისა და ჩვენს ნიჭიერ ბელე-
ტრისტის ყაზბეგის სურათებს.

* ქედა (ზედა აქარა): აქარაში
ღლით - ღღე მატყლის სკოლის

რთვის მსურველთა რიცხვი და
ასე წავიდა საქმე, აღვილად
ერსდება, რომ სხვათა მცირე-
ობის დახმარებით აქ სასწავლებელი
აპარდეს.

შეხვედრის სასწავლებელი
„ფიფის“ № 228 წერილში „პასუხად
ძირითად დილოლოგს“ შესაბნ სხილად,
შედილობთ დაბეჭდილია „ი.ბ. თხულებანი
აკაცის, უნდა იყოს „ი.ბ. ონოპიუნი 1880
წლისა“; და იქვე დაბეჭდილია „გორაზდია-
ჩაიხი“, უნდა იყოს „გორაზდიაჩაიხი“.

შეხვედრის სასწავლებელი

გურამის სასახლე წინთ-საგვასთვის
შექმნიდა აღუთქავს:

ქნაქავს კაცო გურამელს წაფურად
5 მან., მისე ჟორბინის მე ურუმ-
ბექ ერუხანს 3 მან. და წაფურად 3 მან.,
მელეჯიშვილს ანსან ერუხანს 5 მან.,
და წაფურად 5 მან., გიორგი მარკა-
ფაძეს 3 მან., აფსესა სხ-
ბას მე მეფეაქმე წაფურად 5 მან., ჯა-
დადამერ მეფეაქმე წაფურად 3 მან., და
სურეჯიშვილს წაფურად 1 მან., ზეგლან
გოგობერიძეს წაფურად 1 მან., ოსურგე-
თის სასწავლო სასწავლებელს წაფურად
1 მან., ტაქაია ჯეგუაშვილს ერუხანს 1 მან.,
ამას გარდა წაფურად შესწავლეს:
ფაფაძე მესამეს მე ჟორაფლანსა,
ზეგაფა ჟორაფლანსა მესამესა მესამეს
აფსესა, აფსესა და ასთან გოგობე-
რძეს.

ქართული თეატრი

აღღეში, კომედი ითხს მოქმედ.,
რუსული ვადაკოთი. გ. ვუნიანი მიერ.
ცოლ-მკრობის წინააღმდეგი,
ვად. 1 მოქმედ.

კვირის წარმოდგენას აღრევე სია-
მოგონებით მოველოდით. ეჭვი არა
გვქონდა, რომ სამხიარული კომე-
დია „აღღეში“, სასეფ ათასის სასა-
ცილო მდგომარეობით, სწორად რომ
საქუთობად იქნებოდა წარმოდგენი-
ლი, და ჩვენმა იმედმა არც გვიმტუ-
ნა. მართალია, ქართულს ნიადაგზედ
ძალიად გადმონაყოფიერებული რუ-
სული პიესა როგორღაც სრულიად
ვერ არის გამომატველი ქართველ-
თა ცხოვრებისა; მართალია, ზოგი-
ერთგან კომედიის ავტორი სტილი-
ლომბს საზოგადოებას გაამხიარულა
არა ისეთის კომიზით, რომელიც
თვით საქმის ვითარებისაგან მომდინა-
რეობს, არამედ ზოგიერთი მომჭიდ-
როს უტყუარისა და უხეიარის
ხასიათით, მაგრამ მაინც პიესა თა-
ვისითაც არის ღაზაზა და მარი-
ლიანობას მოკლებული, მარტვისა
და საოხუჯო შინაარსისა გამო მისი
ცქერა არა სწინდება აღმიახს, მა-
კვინდგან გულს ინადირებს და გუ-
ლდგან კაცუნას ჰკრის.

არტისტებმა პიესა, საერთოდ რომ
თქვათ, შეუძობად ჩაატარეს. აღგ-
აღე შეუძობად და პარმონია ირდევდა,
მაგრამ, სამაგიეროდ, ზოგიერთი სცე-
ნები, ქან საფარისა და ბან ამაშ-
მის წყალობით, სწორედ რომ შეუ-
დარებულად იქნა წარმოდგენილი.
ქანმა საფარისაგან, რომელიც
სამწუხაროდ, იწვიითად დაგვეჩვენება
ხომელ ქართულს სცენაზედ, ჩაინ-
დაძის მისწულის ენაზედა ნუცას როლ-
ში სწორედ აღტაცებულ მოიყვანა
საზოგადოება თავისი მოხდენისა,
ნიჭიერისა და ზომიერის თანაშობით.

იმის სცენაზედ გამოჩენამ, როდესაც
აღტაცებული ტანისკაცს და ყვე-
ლის სიროლა თუ წყვეს, ნათლად
დაინახა ყველას, და არა ღრმად აქვს
ჩანერგული საზოგადოებას ამ ნიჭიერ
არტისტ-ქალის სიყვარული გულში
და რომ ნიჭის დაფასება იმათაც შე-
უძლიანთ. პიესა ვატილებით უკეთ
ჩაივლიდა, როდესაც რომ ცოტა უკო-
ლინდა არა უკოლიყო დარბევუ-
ლი და დასწავლული თვით არტის-
ტების მიერ.

უფრო ზარმაცად იქნა წარმოდგე-
ნილი ვოდევილი „ცოლ-მკრობის წი-
ნადმდგომი“, თუქც საფარის ქალმა
აქაც თავისი მაღლი დაატყო წარმო-
დგენას და თავისი ღამისის მიღე-
რით ისეთი აღტაცებაში მოიყვანა
საზოგადოება, რომ თვითული იქ-
ნა დაჯილდოებული არტისტ ც. მ.
აწყურელის შესახებ ჯერ-ჯერობით
საქუთობა ვსთვლით არა ვსთქვით-რა,
რადგან, ჯერ ერთი, თავის როლში
არ იყო და, მეორე, ორის წლის არ-
ნათამაშებს, როგორც ეტყობოდა,
საინა პირველში როგორღაც ესმა
და ეუცხოვა. საზოგადოდ უნდა
ვთქვათ, რომ სცენაზედ თანაშობის
ცოდნად და ხერხი ხშირად ხანგრძლი-
ვის არ-თამაშობით მლაგებდა და ჟან-
გდება, რაც აშკარად შეეცოდა, სხვათა
შორის, ამ უკანასკნელს წარმოდგე-
ნად ორის წლის წინ შემდგომრეველად
ნათამაშებს მანს. დ. აწყურელს.

ჩვენის გულგრილ საზოგადოების
მიერის ის უნდა ვსთქვათ, რომ
ღიღეს სიაშოგენობას მოაკლდა, ვინც-
კი არ დაესწო ამ წარმოდგენას, რა-
დგან მარტო საფარის ქალის ხანცა
სამყარის იყო, რომ დამტკბარყვენი
და წარმოდგენაზედ დასწრება სანა-
ნურად არ ვახლოვდით.

შემდგომ წარმოდგენად ქართულს
დრამატულს აღდგინა დანიშნული აქვს
საღიღესოდ, სათიხშაბათოდ. წარ-
მოდგენილი იქნება ე. ლაზარიაშვი-
ლის მიერ გვიმანულოდგან გადმო-
თარგმნილი ზუთ-მოქმედებისა დრა-
მატიული ზღაპარი „ლანდი“, რომე-
ლიც ქართულს სცენაზედ ჯერ არ
უთამაშნიათ.

ხელოსანთა საზოგადოებრივი

(ქართულ სახელოსნო წინთ-საკაცის და-
არსების გამო ტილოსში)

ქალაქ მოსკოვში არსდება სახე-
ლოსნო კლუბი. მის დამმართველ-
ს რუსული იმედი აქეთ, რომ სხენებუ-
ლი კლუბი, გარდა დროს გატარე-
ბისა, ხელოსნებს იმ საზოგადოებასაც
მოუტანს, რომ მოაშორებს სამი-
კერტობებს და შეაგრძობს ერთად
გზლა დაქსაქსულად და ერთმანერთში
უთანაგრძობობა ხელოსანთა... კლუ-
ბის დამმართველი კომიტეტი უკვე
შემდგარა მოსკოვის ხელოსანთა წო-
დების უფროსის თავმჯდომარეობით.
კლუბი ისეთი პირობებით არსდება,
რომ მან უნდა აზროს ყოველი ხე-
ლოსნები სხვა-დასხვა სასარგებლო
გასართობებით, — შეიძლება თანაშო-
ბა, როგორც მავალითად ჰარკისა,
მღიარდისა და სხვა საზოგადოდ
ისეთის სათამაშობისა, რომელნიც
უფროსეულთა არ არიან მიღებულ-
ნი საზოგადოებაში. იქვე შესაძლოა
გაიმართოს ხომელ სალიტერატურო,
სამუსიკო და საცეკვო სადამოებო,
აგრეთვე ბალ-მასკარადები და წარ-
მოდგენებიც-კი. კლუბში გამართულ
იქნება საავტორო წინთ-საკაცი და

სამკითხველო, რომელთა დაარსებასაც
განსაკუთრებულს ყურადღებას აქცე-
ვენ, რომ წინებები და ჟურნალ-გაზე-
თები ზედ მიწვევით ხელობას ებე-
ზოდნენ თავიანთ შინაარსით, — საი-
დგანაც ყოველი ხელოსანს შეძლება
ჰქონდეს შეიტყოს თეორიულად თავ-
ის ხელობის ძალი ეკრადი და
საზოგადოდ მთლად ხელოვნებათა
ტენიკური განვითარება რუსეთსა და
საზოგადოდ. წინთ-საკაცმა და
სამკითხველომ რომ უფრო დიდი სა-
რგებლობა მოუტანოს ხელოსნებს, —
იქვე არსებენ ხელოვნების მუზე-
უმს, სადაც ხელოსნებს შეეძლება
ნახონ და შეიგნონ, რა როგორ
კეთდება. საუფეთესო ხელი-ნაწერ-
ებების გარდა იქვე იქნება სულ
კარგი და კარგი იარაღები, საქმის
გვეგები, ნახატები და სხვა.

შემდგომ ყველა ჩამოთვლილ გან-
ზრახვათა დამთავრებისა ამ კვირით
საქმის მომჭიდნი აპირებენ, რომ სა-
ხელოსნო კლუბში ხანდის ხან ლექ-
ციებიც იკითხონ ხომელ, რასაკვირ-
ველია, ვასავრელებლად ხელოსანთა
და შორის სასარგებლო ცოდნისა.
მათ (ლექტორებმა) უნდა აუწყონ ხე-
ლოსნებს ახალ-ახალი გამოკვლენები,
მათი სარგებლობა და ვადიდებენ
საქმის და სხვა...

კლუბის პირობების ძალი წვერე-
ბი იმყოფებიან საპატრიო წვერებათ,
ნამდვილ წვერებათ და კლუბში დრო-
ებით მოხიარულე (დამსწრე) წვერე-
ბათ.

ნამდვილ წვერებათ მხოლოდ იგი-
ნი მიღებიათ, ვისაც საკუთარი საქ-
მის წარმოება (ქარხანა) აქვთ და
წლოვანობითაც 21 წლისაზედ ნა-
კლებნი არ არიან. დამსწრე წვერე-
ბათ-კი შეიძლება ჩაირიცხენ სხვისა
ქარხანით. კლუბის წვერეთ მიღება
ქვეყნის ყრთ ხდება საზოგადო კრე-
ბაზედ. ნამდვილ წვერეთა გარდასხვა-
ლი წელიწადში 10 მანეთია, ხოლო
დამსწრე წვერეთ-კი — 5 მანეთი. არა
წვერეთაც შეუძლიანთ კლუბში სია-
რული იმავ წეს-რიგით, როგორც მი-
ღებულთა სხვა ყველა კლუბებში
(სტუბრათ მიხედვით).

კლუბს თავის საქმეთა როგორც სა-
წარმოებლად ჰყავს მმართველობა,
მმართველი ათი სხვა-დასხვა ხელო-
სანთა წარმომადგენლებითაგან და ჰყავს
აგრეთვე დანიშნული ხელი კაცი სა-
რგებნით კომისიათ... სხენებულ
კლუბის დაარსებას სისხარულით და
თანაგრძობათ მიეგებენ მოსკოვის
ყველა ხელოსანები...

ჩვენც-კი არა ნაკლებ თანაუფერ-
ძნობით ამ გვარ, ფრად საკეთილო
საქმეს. კლუბს-კი არა, ნეტავ ერთ
სახელოსნო ბილიოთეკას მანც
ფარდობდნენ ჩვენს ხელოსანები.
თუქცა ამაზედ თქმულა და ჯერ-კი
არ ასრულებულა.
ჩვენს ხელოსანნი იქამდის განუ-
ვითარებულნი არიან, რომ მათი ხანა
ჯერ კიდევ მოწურს არ ვსცოდებთა, —
ჩვენს ხელოსანნი ჩარხის მონაა, მონა-
მობს, იტანჯება და მხოლოდ მის-
თვის, რომ გაიძვებარ-ჩარჩა წაჭლი-
ჯოს ნაშრომი მესუფედ ფსად და
თვითონ ორიოდ მანეთის დაბანდ-
ნით, სულ ცოტა ხნის განმეულობა-
ში ერთი-ხუთად ჩაილაგოს საკუთარ
ჯიბეში საკუთარი კუქის ვასაძლო-
ბად.
ავდენ მაგალ. დურგლის ქარხანა-
ში და მარტივად გავიცანი მათი აწინ-

ღელი ცხოვრება და ბრძოლა ცხო-
ვრებისათვის. იგი ხელოსანნი, თავ-
პირზედ რომ მტკერი ვადანდის, ტა-
ნისმისი მილად დაჭკვევია, სხე-
ზედ სიყვითლე და დაღვრვილობა
რა როგ აქვია, თვადმ მილელს
უძლიობისაგან ხედამ, რა როგ დაუ-
ღლნი დაზავდე თავი და რაც ძალი
და ღრმე აქვს, ვაქვს და გამოაქვს
ხან ხერხი და ხან შალაშინი, თი
რომ უფხრა იქნება პასუხიც არ გა-
ლირსოს, მუყითთა თავის საქმეზედ,
ჯე ვერ მოსცდება; შრომობს და
შრომობს დილის ხუთ საათიდან სა-
ღამოს ცხრის ხანგრძალედ ზოგ-
ჯერ მთელ დამეგებსაც ათეს ხომელ-
მადგენს მუშაობს და რა გმართებ,
რომ ვერა ძდება მუშაობათ. უკუ-
რებით ამ ხალხის ცხოვრებას და აზრს
მოდის-რომ რომ, ის მშენებერი საგნე-
ბი, რომელთაც ამისთანა უბედურე-
ბი აკუთვებენ, აწყვეთ ერთ გროვით
საღმე წურბელსათან და ისეთი
აფან-ჩავანობით დასტრიალებს გარს
და აწოდებს შეიკვევს, თითქმის თა-
ვის ქუქის მოსახრება და თავის მარ-
ჯევის ნაყოფი იყოს... საწყალო
ხელოსანნი, ვინ მოსთვლის, რამდენი
გვლამ-მეორე ვაგობდნენ, შიშველი
შეგინოსი და ვაგისეტაქვია ისე,
როგორც აწმინდებს და ასმეტებენ
მაგ საყვს და კამოდებს, მაგრამ შე-
ნა საკუთარს სივადეს წამალი ვერ
დასდევს... შენდა სანაუგეშოთ ამა-
საც ვიცევი, რომ ის კაცი სწორად
ხე უნდა იყოს, რომ შენგან მშენე-
რდებოდეს და მას შენდამი სიყვ-
რული იმდენი ჰქონდეს, რაც შე-
ნებერ ვაკეთებულ ნივთს. — დრო არის,
ხელოსანებო, ვაღათ თვადებენ, ყუ-
რებიდგან მაშმა გამოილოთ, აილოთ
თავი მაღლად მიზიხველოთ, შრომის-
თან ცოდნეც შეიკვევით! აფერა ჩასა
სწადან თქვენი მოძვე ხელოსანები მო-
სკოვში. თუ იმდენი არ შეგიძლიანთ,
სახელოსნო ბილიოთეკა მანც დაა-
არსეთ, ან გრც დაარსოს, თქვენი
თანაუგრძობთ!.

ტენიხოსი გრ. თოიძე

**საპროტინდო და მხარგრძელი სა-
ზოგადოება და მისი უფრო (ქან-
სა) სასულიერო წოდებისათვის
საპროტინდო მხარგრძელი**

ცხოვრება გაქირდა, მისი მოთხო-
ვნილება გაორკეცდა, ზრუნვა ურ-
თიერთობისადმი ყველასაგან შენე-
ბულ იქნა, ყველა შეერთების
ძალით უფრეს ქიშპობის იმის, რასაც
ემაზიან დამაძულურებელს ძალას—
გაქირებას. უკანასკნელი მუშო რომ
გარდაიცვლება, მისი თანამოხელენი
განაწილებენ ხოჯისა და სერა-
თო ღონისძიებით მიაბარებენ მიწს
უცნობ თანამომქმს. ზოგი ხელსა-
ხრეთი ხელში დიდის და გროზო-
ბით აგროვებს ფულს მიკვალბულის
დასამარხად. თითქმის ყველა დაწე-
სებულთაში ცეცა ქმის. ამას მარტო
სამღვდლოებდა იყო მოსწრებულნი.
გზლა იმნავ შეიგნო ძალი უფერ-
თიერთობისა და დააბრა საქართვე-
ლოს ეპარქიაში ეკლესიის მოსამე-
სურეთათვის დამმართველი საზოგა-
დოება და უჩჯი, რომლის წესდება
დამტკიცებულია უკვე საქართველოს
ეკლესიის მიერ. ამ საზოგადოება-
სა ჰყავს ეზლავე 85 წვერი. საზო-
გადოებას აზრად აქვს შეიგნოს გა-
ქირებულს ღვთის მსახურს ყოველი
უბედურ შეშინებუნი, ან მისი სა-
ხლობას დაგებაროს ერთხნობით შე-

